

การวิเคราะห์ภาวะต่อเนื่องในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ*

บุญจิรา ชีรเวทย์
nuneboon@yahoo.co.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้นำเสนอเกี่ยวกับคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของอนุภาค *กำลัง*, *อยู่*, *กำลัง...อยู่* ในภาษาไทย และอนุภาค *be...ing* ในภาษาอังกฤษ โดยใช้แนวคิด เรื่อง aspectual operator ของ De Swart (1998) บทความวิจัยนี้เสนอว่า *กำลัง*, *อยู่*, *กำลัง...อยู่* และ *be...ing* มีคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ *กำลัง*, *อยู่*, และ *กำลัง...อยู่* จะรับสถานการณ์ประเภท STATE, PROCESS หรือ ACCOMPLISHMENT โดย *กำลัง* จะปรับเปลี่ยนสถานการณ์นั้นให้เป็น PROCESS *อยู่* จะปรับเปลี่ยนสถานการณ์นั้นให้เป็น STATE และ *กำลัง...อยู่* จะปรับเปลี่ยนสถานการณ์นั้นให้มีลักษณะ HOMOGENEOUS ส่วน *be...ing* จะรับสถานการณ์ประเภท PROCESS, ACCOMPLISHMENT หรือ ACHIEVEMENT แล้วปรับเปลี่ยนสถานการณ์นั้นให้มีลักษณะ HOMOGENEOUS นอกจากนี้ บทความวิจัยนี้เสนอว่าการแบ่งกลุ่มอย่างกว้าง ๆ โดยให้รูปที่แสดงภาวะต่อเนื่องเป็นประเภทเดียวกันหมดไม่เพียงพอที่จะบรรยายความแตกต่างในการแสดงภาวะต่อเนื่องของแต่ละภาษาได้

Abstract

In this research article I examine the semantic properties of the particles *kamlang*, *yuu*, and *kamlang...yuu* in Thai and the English *be...-ing*. Although these elements have been considered to be progressive markers, they have different restrictions on their distribution. Based on De Swart (1998)'s idea of aspectual operators, I propose that these elements are eventuality modifiers which map sets of eventuality of a certain type onto sets of eventualities of some possibly other type. *Kamlang*, *yuu*, and *kamlang...yuu* take A STATE, A PROCESS, or AN ACCOMPLISHMENT. Subsequently, *kamlang* describes it as A PROCESS, *yuu* describes it as A STATE, and *kamlang...yuu* describes it as A HOMOGENEOUS SITUATION. The English *be...-ing* takes A PROCESS, AN ACCOMPLISHMENT or AN ACHIEVEMENT. Then the *be...-ing* describes it as A HOMOGENEOUS SITUATION. Moreover, due to the different distribution of these so-called progressive markers, I argue that the macro-categories of the progressive are too vague to describe cross-linguistic variation.

* บทความวิจัยนี้มาจากรายงานการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์ภาวะต่อเนื่องในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย จากคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เสร็จสมบูรณ์ ในปี พ.ศ. 2551

1. บทนำ

การณัลักษณะแบบ progressive (ภาวะต่อเนื่อง) ในภาษาอังกฤษถูกแสดงโดยรูป *be...ing* เช่น ในประโยคที่ (1) ส่วนในภาษาไทยถูกแสดงโดยอนุภาค *กำลัง, อยู่* หรือ *กำลัง...อยู่* เช่น ในประโยค (2a), (2b), และ (2c) ตามลำดับ

(1) He is reading.

(2) a. เรากำลังอ่านหนังสือ b. เขาอ่านหนังสืออยู่ c. เรากำลังอ่านหนังสืออยู่

แม้ว่าในตำราไวยากรณ์ไทย อนุภาค *กำลัง, อยู่* และ *กำลัง...อยู่* จะถูกจัดให้มีคุณสมบัติเหมือนกันหมด (พระยาอุปทิศศิลปสาร 2544; กำชัย ทองหล่อ 2533; นววรรณ พันธุมธธา 2527) และโดยทั่วไป ความหมายของอนุภาคเหล่านี้ เทียบเคียงได้กับความหมายของรูป *be...ing* ในภาษาอังกฤษ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาอย่างละเอียด จะพบว่า อนุภาค *กำลัง, อยู่, กำลัง...อยู่* และรูป *be...ing* มีข้อจำกัดด้านการแจกแจงและมีคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ที่ต่างกัน

ความพยายามในการจะบรรยายความแตกต่างของ *กำลัง* และ *อยู่* อันได้แก่คำบรรยายของ Hass (1964), Burusphat (1991), และ Visonyanggoon (2000) รวมทั้งการศึกษาเกี่ยวกับภาวะต่อเนื่อง อันได้แก่ Montague (1974) Benette and Partee (1972) Dowty (1979), Parson (1989) และ Landman (1992) ที่มุ่งค้นหาคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของรูป *be...ing* ไม่อาจอธิบายข้อจำกัดด้านการแจกแจงที่ต่างกันของอนุภาค *กำลัง, อยู่, กำลัง...อยู่* และ *be...ing* ได้

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงศึกษาเปรียบเทียบการแจกแจงของรูปที่ใช้แสดงภาวะต่อเนื่องในภาษาไทย (*กำลัง, อยู่, กำลัง...อยู่*) และภาษาอังกฤษ (*be...ing*) เพื่อให้เกิดความกระจ่างเกี่ยวกับคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของรูปแสดงภาวะต่อเนื่องในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตลอดจนประเภทย่อย ๆ ของภาวะต่อเนื่อง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อบรรยายการแจกแจง (distribution) ของอนุภาค *กำลัง, อยู่* และ *กำลัง...อยู่*
2. เพื่อศึกษาคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ (semantic properties) ของอนุภาค *กำลัง, อยู่* และ *กำลัง...อยู่*
3. เพื่อเปรียบเทียบการแจกแจงและคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของอนุภาค *กำลัง, อยู่* และ *กำลัง...อยู่* ในภาษาไทย กับ รูป *be...ing* ในภาษาอังกฤษ

3. สมมุติฐานในการวิจัย

1. อนุภาค *กำลัง, อยู่* และ *กำลัง...อยู่* มีการแจกแจงและคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ที่ต่างกัน

2. อนุภาค *กำลัง, อยู่ และ กำลัง...อยู่* มีการแจกแจงและคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ต่างจากการแจกแจง และคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของรูป *be...ing* ในภาษาอังกฤษ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเริ่มจากการศึกษาคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของบริบทประเภทต่าง ๆ พร้อมกับตรวจหาคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของรูปแสดงภาวะต่อเนื่อง *be...ing, กำลัง, อยู่ และ กำลัง...อยู่* จาก การปรากฏของรูปเหล่านี้ในบริบทต่าง ๆ กล่าวคือ เมื่อปรากฏร่วมกับกริยาประเภทต่าง ๆ, เมื่อปรากฏ ร่วมกับวลีที่เกี่ยวข้องกับเวลา, เมื่อปรากฏร่วมกับวลีที่แสดงการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเมื่อปรากฏ ร่วมกับกริยาที่แสดงได้ทั้งสภาพและการกระทำ

ในการระบุว่า ประโยคใดเป็นประโยคที่ถูกต้อง (grammatical) หรือ ไม่ถูกต้อง (ungrammatical) ในภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยได้สอบถาม grammatical judgment จากเจ้าของ ภาษา ทั้งผู้พูดภาษาไทยและผู้พูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำ

ในการวิเคราะห์คุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของรูปแสดงภาวะต่อเนื่องดังกล่าวใช้แนวคิดเรื่อง aspectual marker ของ De Swart (1998)

5. การตรวจสอบการแจกแจงของรูปแสดงภาวะต่อเนื่อง

ในการตรวจสอบการแจกแจงของรูปแสดงภาวะต่อเนื่อง สัญลักษณ์ * ที่หน้าประโยค แสดงว่า ประโยคนั้นเป็นประโยคที่เจ้าของภาษาได้ประเมินว่าไม่ถูกต้องในภาษานั้น และ สัญลักษณ์ ? ที่หน้า ประโยคแสดงว่า ประโยคนั้นเป็นประโยคที่เจ้าของภาษาไม่แน่ใจว่าเป็นประโยคที่ถูกต้องในภาษานั้น หรือไม่

5.1 เมื่อปรากฏร่วมกับกริยาประเภทต่าง ๆ

5.1.1 กริยาประเภทต่าง ๆ

Vendler (1967) จำแนกสถานการณ์ออกเป็น 4 ประเภท (เป็นที่รู้จักในนาม quadripartition of situations)¹ ได้แก่ state (เช่น *believe*), activity (เช่น *drive*), accomplishment (เช่น *eat an apple*) และ achievement (เช่น *win*) ในการจำแนก สถานการณ์ออกเป็น 4 ประเภทดังกล่าวนี้ Vendler ได้ใช้ คุณสมบัติของ culmination (การสิ้นสุด) instantaneity (ความฉับพลัน) และ dynamism (การ ชับเคลื่อน) เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ดังแสดงในตารางต่อไปนี้²

	states	activities	accomplishments	achievements
instantaneity				✓
culmination			✓	✓
dynamism		✓	✓	✓

Vendler กล่าวว่า โดยทั่วไปแล้ว accomplishments (เช่น *eat an apple*) และ achievements (เช่น *win*) จะมีจุดสิ้นสุด (culmination point) ในขณะที่ activities (เช่น *drive*) และ states (เช่น *believe*) จะไม่มีจุดสิ้นสุด achievement แตกต่างจาก accomplishments, activities และ states ในด้านความนับพจน์ กล่าวคือ achievements จะมีความนับพจน์ แต่ accomplishments, activities และ states จะไม่มีความนับพจน์ states แตกต่างจาก accomplishment, achievements และ activities ในด้านการขับเคลื่อน กล่าวคือ states จะไม่มีการขับเคลื่อน แต่ accomplishments, achievements และ activities มีคุณสมบัติของการขับเคลื่อน ตารางต่อไปนี้แสดงตัวอย่างของกริยาที่แสดงสถานการณ์แบบ states, activities, accomplishments, และ achievements

states	activities	accomplishments	achievements
believe	drive	eat an apple	win
think	sing	read a letter	die
understand	work	drink a beer	reach
agree	dance	draw a circle	explode
know	cook	cut a tree	arrive
remember	wait	build a house	recognize
forget	push	wash a car	find
etc.	etc.	etc.	etc.

สำหรับ state อาจแบ่งเป็น 2 ประเภทย่อย ๆ คือ state without scalar property (เขียนแทนด้วย -scale) และ state with scalar property (เขียนแทนด้วย +scale) ตัวอย่างของ state ข้างต้น จัดว่าเป็น -scale เนื่องจากเราไม่สามารถจินตนาการการเพิ่มขึ้นหรือน้อยลงของสภาพดังกล่าวได้ ส่วน state อย่างเช่น ดี, ไมโห, อ้วน, หิว, ร้อน, ป่วย, และ เบื่อ จัดเป็น +scale เนื่องจากเราสามารถจินตนาการการเพิ่มขึ้นหรือน้อยลงของสภาพดังกล่าวได้ เช่น เขาวุ่นขึ้น, อากาศร้อนขึ้น, อากาศดีขึ้น เป็นต้น (Chiravate 2000)

5.1.2 be...ing, กำลัง, อยู่, และ กำลัง...อยู่

be...ing, กำลัง, อยู่, และ กำลัง...อยู่ มีข้อจำกัดในการปรากฏร่วมกับกริยาประเภทต่าง ๆ ที่ต่างกัน *be...ing* ไม่สามารถปรากฏร่วมกับ states ได้ (เช่น *He is believing her.)³ แต่สามารถปรากฏร่วมกับ activities (เช่น He is driving.), accomplishments (เช่น I am eating an apple.), และ achievements ได้ (เช่น She is winning this game.) กำลัง, อยู่, และ กำลัง...อยู่ ไม่สามารถปรากฏร่วมกับ states without scalar properties (เช่น *เขากำลังเชื่อเธอ, *เขาเชื่อเธออยู่, *เขากำลังเชื่อเธออยู่) และ achievements ได้ (เช่น *เธอกำลังชนะ, *เธอชนะอยู่, *เธอกำลังชนะอยู่) แต่สามารถปรากฏ

ร่วมกับ states with scalar properties (เช่น เขากำลังโมโห, เขาโมโหอยู่, เขากำลังโมโหอยู่), ปรากฏร่วมกับ activities (เช่น เขากำลังขับรถ, เขาขับรถอยู่, เขากำลังขับอยู่), และ accomplishments (เช่น เธอกำลังกินส้มพล้นั้น, เธอกินส้มพล้นั้นอยู่, เธอกำลังกินส้มพล้นั้นอยู่) ได้ ข้อจำกัดของ *be...ing*, กำลัง, อยู่, และ กำลัง...อยู่ ในการปรากฏร่วมกับกริยาประเภทต่างๆ อาจสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

	state		activity	accomplishment	achievement
	-scale	+scale			
<i>be...ing</i>			✓	✓	✓
กำลัง		✓	✓	✓	
อยู่		✓	✓	✓	
กำลัง...อยู่		✓	✓	✓	

5.2 เมื่อปรากฏร่วมกับวลีที่เกี่ยวข้องกับเวลา

5.2.1 ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ *in*-adverbials และ *for*-adverbials

โดยทั่วไป *in*-adverbials (เช่น *in two weeks*, *in six hours* เป็นต้น) ไม่สามารถปรากฏร่วมกับ states และ activities ได้ แต่ สามารถปรากฏร่วมกับ accomplishments และ achievements ได้ ในทางตรงกันข้าม *for*-adverbials (เช่น *for two years*, *for thirty minutes* เป็นต้น) สามารถปรากฏร่วมกับ states และ activities ได้ แต่ไม่สามารถปรากฏร่วมกับ accomplishments และ achievements ได้

De Swart (1998) ได้ชี้ให้เห็นว่า เมื่อ *for*-adverbials ปรากฏพร้อมกับกริยาที่แสดง accomplishments และ achievements จะหมายความว่า เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นซ้ำๆ ในช่วงเวลาหนึ่งดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. John played the sonata for about eight hours.
2. For months, the train arrived late.

(De Swart 1998: 359)

ประโยคที่ 1 หมายความว่า จอห์นบรรเลงบทเพลงโซนาต้าซ้ำไปซ้ำมาหลายรอบเป็นเวลาแปดชั่วโมง และ ประโยคที่ 2 หมายความว่า รถไฟมาช้าทุกวันเป็นเวลาหลายเดือน จากข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงสามารถสรุปได้ว่า เมื่อ *for*-adverbials ปรากฏร่วมกับ accomplishments และ achievements จะแสดงว่า เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นซ้ำๆ ในช่วงเวลาหนึ่ง

5.2.2 กำลัง, อยู่, กำลัง...อยู่ และ *be...ing*

อยู่ เมื่อปรากฏร่วมกับวลี เป็นเวลา... (*for*-adverbial) สามารถใช้ในการบรรยายว่าการกระทำหนึ่งหรือเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นซ้ำๆ ณ ช่วงเวลาหนึ่งได้ แต่ กำลัง, กำลัง...อยู่ ไม่สามารถใช้ได้ ดังแสดงในตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 แดง : คุณเคยทำอะไรเป็นกิจวัตรต่อเนื่องกันเป็นเวลานาน ๆ ไหม
 ดำ : ฉันเคยสูบบุหรี่อยู่สองปี / *ฉันเคยกำลังสูบบุหรี่อยู่สองปี / *ฉันเคยกำลังสูบบุหรี่อยู่สองปี

ตัวอย่างที่ 2 มานีเล่าให้ฉันฟังว่า ช่วงสองเดือนก่อนเธอมีมีอาการปวดศีรษะเวลาเย็น ๆ และเธอกินยาแก้ปวดอยู่สองเดือน / *เธอกำลังกินยาแก้ปวดสองเดือน / *เธอกำลังกินยาแก้ปวดอยู่สองเดือน หลังจากนั้นจึงไปหาหมอ

ในทำนองเดียวกับ กำลัง และ กำลัง...อยู่ รูป *be...ing* ไม่สามารถใช้ในการแสดงว่าการกระทำหนึ่งหรือเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นซ้ำ ๆ ณ ช่วงเวลาหนึ่งได้ ดังแสดงในตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 a. I smoked for two years.
 b. *I was smoking for two years.
 ตัวอย่างที่ 2 a. She took medicines for two months.
 b. *She was taking medicines for two months.

สรุปว่า กำลัง, กำลัง...อยู่ และ *be...ing* ไม่สามารถใช้ในการบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ ณ ช่วงเวลาหนึ่งได้ ในขณะที่ อยู่ สามารถใช้ได้ ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

	กำลัง	อยู่	กำลัง..อยู่	<i>be...ing</i>
บรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ ณ ช่วงเวลาหนึ่ง		✓		

5.3 เมื่อปรากฏร่วมกับวลีที่แสดงการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

เมื่อปรากฏร่วมกับวลีที่แสดงการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น มากขึ้นเรื่อย ๆ อนุภาค กำลัง, อยู่ และ กำลัง...อยู่ มีการแจกแจงที่ต่างกัน ขอให้พิจารณาตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 แม้ในตอนแรกทุกคนต่างก็คิดว่าตั้มไม่ได้ชอบก๊วยมากเท่าไรแต่พอทุกคนรู้ว่าเมื่อสองอาทิตย์ก่อนเขาชวนเธอไปดูหนัง อาทิตย์นี้เขาชวนเธอไปกินข้าวที่บ้าน และอาทิตย์หน้าเขาชวนเธอไปเที่ยวทะเล ทุกคนก็คิดว่าตั้มกำลังชอบก๊วยมากขึ้นเรื่อย ๆ / *ตั้มชอบก๊วยอยู่มากขึ้นเรื่อย ๆ / *ตั้มกำลังชอบก๊วยอยู่มากขึ้นเรื่อย ๆ

ตัวอย่างที่ 2 แม้ในตอนแรกมันจะไม่เชื่อนิด แต่ตอนนี้ฉันเห็นเขาเริ่มทำตามคำแนะนำของนิตหลายอย่าง ฉันเลยคิดว่า เขากำลังเชื่อตามคำแนะนำของเธอมากขึ้นเรื่อย ๆ / *เขากำลังเชื่อตามคำแนะนำของเธออยู่มากขึ้นเรื่อย ๆ / *เขากำลังเชื่อตามคำแนะนำของเธออยู่มากขึ้นเรื่อย ๆ

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า กำลัง สามารถใช้ในการบรรยายการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องหรือการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องได้ แต่ อยู่, หรือ กำลัง...อยู่ ไม่สามารถใช้ในกรณีดังกล่าวได้

เมื่อเปรียบเทียบกับรูป *be...ing* จากตัวอย่างต่อไปนี้ จะเห็นได้ว่า รูป *be...ing* สามารถใช้ในการบรรยายการเปลี่ยนแปลงหรือการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องได้

ตัวอย่างที่ 1 a. ?He likes her more and more.

b. He is liking her more and more.

ตัวอย่างที่ 2 a. ?He believes her more and more.

b. He is believing her more and more.

สรุปว่า *กำลัง* และ *be...ing* สามารถใช้ในการบรรยายการเปลี่ยนแปลงหรือการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องได้ แต่ *อยู่* และ *กำลัง...อยู่* ไม่สามารถใช้ได้ ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

	กำลัง	อยู่	กำลัง...อยู่	<i>be...ing</i>
ปรากฏร่วมกับวลีที่วลีที่แสดงการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง	✓			✓

5.4 เมื่อปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงสภาพ/การกระทำ

ในการสำรวจการปรากฏของรูปแสดงภาวะต่อเนื่องร่วมกับกริยาที่แสดงได้ทั้งสภาพและการกระทำ อย่างเช่น *สวม (wear)* ได้พบว่า *กำลัง*, *อยู่* และ *กำลัง...อยู่* มีข้อจำกัดในการแจกแจงที่ต่างกัน

ในบริบทที่จำเป็นต้องตีความ *สวม* เป็นการกระทำ เราสามารถใช้ได้ทั้ง *กำลัง*, *อยู่* และ *กำลัง...อยู่* ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 ตอนฉันไปรับสมศักดิ์ที่บ้านเขายังแต่ตัวไม่เสร็จ ภรรยาเขาบอกว่าเขากำลังผูกไทด์ / ผูกไทด์อยู่ / กำลังผูกไทด์อยู่

ตัวอย่างที่ 2 บรรยายภาคในห้องแต่งตัวหลังเวที ดูวันวาย นักแสดงทุกคนต่างวันวายอยู่กับการสวมเสื้อผ้า และเครื่องประดับ นางเอกละครกำลังนุ่งผ้าโจงกระเบน / นางเอกละครนุ่งผ้าโจงกระเบนอยู่ / นางเอกละครกำลังนุ่งผ้าโจงกระเบนอยู่

แต่ในบริบทที่จำเป็นต้องตีความ *สวม* เป็น สภาพ *กำลัง*, *อยู่* และ *กำลัง...อยู่* มีการแจกแจงที่ต่างกัน ขอให้พิจารณาตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 เมื่อวานฉันพบหญิงสาวผิวขาว รูปร่างผอมบางที่สนามเทนนิส แต่ตอนนั้น เธอสวมหมวกอยู่ / * เธอกำลังสวมหมวก / * เธอกำลังสวมหมวกอยู่ ทำให้ฉันเห็นหน้าเธอไม่ชัด

ตัวอย่างที่ 2 ตอนที่พิธีกรกล่าวว่าผู้ที่ได้รับรางวัลในคำคืนนี้เป็นหญิงสาวในชุดกระโปรงสีชมพู หน้อยรู้สึกตื่นเต้นมาก เพราะเธอเป็นคนเดียวในงานที่สวมชุดกระโปรงสีชมพูอยู่ / * เธอเป็นคนเดียวในงานที่กำลังสวมชุดกระโปรงสีชมพู / * เธอเป็นคนเดียวในงานที่กำลังสวมชุดกระโปรงสีชมพูอยู่

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าเมื่อปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงได้ทั้งสภาพและการกระทำ *อยู่* สามารถบรรยายได้ทั้งสภาพและการกระทำแต่ *กำลัง* และ *กำลัง...อยู่* จะบรรยายได้เพียงการกระทำเท่านั้น

เมื่อเปรียบเทียบกับ *be...ing* ความหมายของ *be wearing* แตกต่างจาก *สวมอยู่* และ แตกต่างจาก *กำลังสวม* และ *กำลังสวมอยู่* กล่าวคือ *be wearing* ให้ความหมายที่เป็นสภาพเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 We were wearing sun-glasses.

ตัวอย่างที่ 2 She was wearing a green cotton dress.

ประโยชน์ในตัวอย่างเป็นการบรรยายสภาพ ไม่ใช่การกระทำ จึงสรุปได้ว่า เมื่อ *be...ing* ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงได้ทั้งสภาพและการกระทำ อย่างเช่น *wear* จะให้ ความหมายที่เป็นสภาพ

สรุปคือ เมื่อ *กำลัง, อยู่, กำลัง...อยู่, และ be...ing* ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงได้ทั้งสภาพและการกระทำ อย่างเช่น *สวม / wear* ผลก็คือ *กำลัง, อยู่ และ กำลัง...อยู่* จะบรรยายการกระทำ แต่ *อยู่* จะบรรยายได้ทั้งการกระทำและสภาพ ส่วน *be...ing* จะบรรยายได้แต่สภาพ ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

	กำลัง	อยู่	กำลัง...อยู่	<i>be...ing</i>
บรรยายการกระทำ	✓	✓	✓	
บรรยายสภาพ		✓		✓

5.5 สรุปการแจกแจงของ *กำลัง, อยู่, กำลัง...อยู่ และ be...ing* ในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

การปรากฏของ *be...ing, กำลัง, อยู่ และ กำลัง...อยู่* ในบริบทต่าง ๆ อาจแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

	กำลัง	อยู่	กำลัง...อยู่	<i>be...ing</i>
การปรากฏร่วมกับกริยาประเภทต่าง ๆ				
state				
[- scale] state	✓	✓	✓	
[+ scale] state				
activity	✓	✓	✓	✓
accomplishment	✓	✓	✓	✓
achievement				✓
การปรากฏร่วมกับ วลี เป็นเวลา...		✓		
การปรากฏร่วมกับ วลี มากขึ้นเรื่อย ๆ	✓			✓
การปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการกระทำ/สภาพ				
บรรยายการกระทำ	✓	✓	✓	
บรรยายสภาพ		✓		✓

6. วิเคราะห์คุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของอนุภาคที่ใช้แสดงภาวะต่อเนื่อง

การสำรวจการแจกแจงของ *กำลัง*, *อยู่*, *กำลัง...อยู่* และ *be...ing* นำมาซึ่งข้อสรุปเกี่ยวกับคุณสมบัติของอนุภาคเหล่านี้ ในการวิเคราะห์คุณสมบัติของอนุภาคเหล่านี้ ผู้วิจัยอาศัยแนวคิดเรื่อง aspectual operator ของ De Swart (1998) ในที่นี้จึงจะเริ่มจากการสรุปแนวคิดของ De Swart จากนั้น วิเคราะห์คุณสมบัติของ *กำลัง*, *อยู่*, *กำลัง...อยู่* และ *be...ing* และท้ายที่สุดพิจารณาประเภทย่อย ๆ ของ progressive

6.1 De Swart (1998)

De Swart (1998) แบ่งสถานการณ์เป็น 3 ประเภทตามที่ Mourelatos (1978), Bach (1986), Pinon (1995) ได้เคยกล่าวไว้ สถานการณ์ 3 ประเภทได้แก่ state, process, และ event ซึ่งมีคุณสมบัติต่าง ๆ กันคือ

- process และ event มีลักษณะ **DYNAMIC**
ส่วน state มีลักษณะ **STATIVE**
- process และ state มีลักษณะ **HOMOGENEOUS**
ส่วน event มีลักษณะ **QUANTIZED**

คุณสมบัติต่าง ๆ กันของ state, process, และ event อาจแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

HOMOGENEOUS		QUANTIZED
state	process	event
STATIVE	DYNAMIC	

สำหรับลักษณะ homogeneous และ quantized อาจอธิบายขยายความได้ดังนี้ ลักษณะ homogeneous และ quantized ปรากฏทั้งใน verbal aspect และ nominal domain ใน nominal domain คำนาม อย่างเช่น *rice* จัดว่าเป็นคำนามที่มีลักษณะ homogeneous ด้วยเหตุที่ข้าวแต่ละเมล็ดจะมีลักษณะเหมือนกันหมด ส่วนคำนาม อย่างเช่น *a car* จัดว่าคำนามที่มีลักษณะ quantized ด้วยเหตุที่รถแต่ละคันอาจมีลักษณะแตกต่างกัน

สำหรับใน verbal aspect สถานการณ์แบบ homogeneous หมายถึงสถานการณ์ที่ไม่มี culmination point ด้วยเหตุที่สถานการณ์ในแต่ละช่วงเวลาจะมีลักษณะเหมือนกันทั้งหมดเช่น สถานการณ์ *Bill ran*. ในทุก ๆ ช่วงเวลา เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะเป็นแบบเดียวกันหมด ไม่ว่าจะเป็น 1 นาที หลังจากที่ยิลได้ออกวิ่ง หรือ 2 นาที หรือ 3 นาทีหลังจากนั้น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการกระทำของบิลก็จะเป็นแบบเดียวกัน และจะเป็นเช่นนั้นเรื่อยไป ส่วนสถานการณ์แบบ quantized หมายถึงสถานการณ์ที่มี culmination point ด้วยเหตุที่ในสถานการณ์ประเภทนี้ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลาอาจมีความต่างกันอยู่บ้าง เช่น สถานการณ์ *Bill ate an orange*. ในแต่ละช่วงเวลาเหตุการณ์ที่ยิลกินส้มย่อมไม่เหมือนกัน ปริมาณส้มที่ยิลได้กินไปใน 1 นาทีแรกกับปริมาณส้มที่ยิลได้กินไปใน 2 นาที หรือ 3 นาที

หลังจากนั้นย่อมไม่เท่ากัน ดังนั้น process และ state ซึ่งไม่มี culmination point จึงจัดว่ามีลักษณะ homogeneous ส่วน accomplishment และ achievement (หรือ event) ซึ่งมี culmination point จัดว่ามีลักษณะ quantized

De Swart อธิบายว่า ในการวิเคราะห์ความหมายของประโยค ต้องเริ่มจากการแยกแยะส่วนประกอบของประโยค กล่าวคือ ประโยคมีส่วนประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ (i) eventuality description, (ii) aspect และ (iii) tense

การสื่อความหมายของประโยคประโยคหนึ่งเริ่มต้นจาก eventuality description⁴ จากนั้น aspect ก็จะดำเนินการกับ eventuality description นั้นโดยอาจปรับเปลี่ยนประเภทของสถานการณ์ที่ eventuality description นั้นเป็นอยู่เดิมให้เป็นอีกประเภทหนึ่ง เช่น จาก event เป็น state เป็นต้น และท้ายที่สุด tense ก็จะดำเนินการกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปนั้น โดยโยงความสัมพันธ์ระหว่างเวลาของสถานการณ์นั้นกับเวลาอื่น De Swart บรรยายการดำเนินการดังกล่าวเป็นลำดับดังต่อไปนี้

$$[\text{Tenses} [\text{Aspect} [\text{eventuality description}]]]$$

$$[3 \leftarrow [2 \leftarrow [1]]]$$

ตามแนวคิดของ De Swart แล้ว aspectual markers จึงอาจเรียกได้ว่า aspectual operators ซึ่งก็คือ eventuality modifiers อันมีหน้าที่คือปรับเปลี่ยน (modify) สถานการณ์จากประเภทหนึ่งให้เป็นอีกประเภทหนึ่ง ดังที่ De Swart ได้กล่าวว่า “Aspectual operators are interpreted as eventuality modifiers, so they map sets of eventuality (of a certain type) onto sets of eventualities (of some possibly other types).” (De Swart 1998: 263) จึงอาจกล่าวได้ว่า บทบาทของ aspectual operators ก็คือรับสถานการณ์ประเภทหนึ่งเป็น input และ ให้ output เป็นสถานการณ์ประเภทหนึ่งซึ่งอาจแตกต่างจากเดิม

6.2 วิเคราะห์คุณสมบัติของ กำลัง, อยู่, กำลัง...อยู่ และ be...ing

จากแนวคิดของ De Swart (1998) เราอาจวิเคราะห์คุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของ กำลัง, อยู่, กำลัง...อยู่ และ be...ing ได้ดังต่อไปนี้

6.2.1 อยู่

อยู่ เป็น aspectual operator ซึ่งมีคุณสมบัติคือ ปรับเปลี่ยนสถานการณ์ (เขียนแทนด้วย e) ให้เป็น state (เขียนแทนด้วย S) นั่นคือ

$$\text{อยู่} : e \rightarrow S$$

เนื่องจาก อยู่ ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดง state, activity และ accomplishment ได้ จึงอาจสรุปได้ว่า อยู่ รับสถานการณ์ที่เป็น state, activity และ accomplishment (หรือ state, process และ event) เป็น input ดังนั้น e หมายถึง state, activity และ accomplishment (หรือ state, process และ event)

และเนื่องจากประโยคที่มี *อยู่* เป็นอนุภาคแสดงการณลักษณะนั้นสามารถแสดงสภาพ ณ ช่วงเวลาหนึ่ง (ในกรณีที่ปรากฏร่วมกับ state verbs), เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ ณ ช่วงเวลาหนึ่ง (ในกรณีที่ปรากฏร่วมกับ วลี เป็นเวลา...) และสภาพการแต่งกาย (ในกรณีที่ปรากฏร่วมกับกริยาประเภท *สวม*) จึงอาจสรุปได้ว่า *อยู่* ให้ output เป็นสถานการณ์ที่มีลักษณะแบบ state

6.2.2 กำลัง

กำลัง เป็น aspectual operator ซึ่งมีคุณสมบัติคือ ปรับเปลี่ยนสถานการณ์ (เขียนแทนด้วย e) ให้เป็น process (เขียนแทนด้วย P) นั่นคือ

$$\text{กำลัง} : e \rightarrow P$$

เนื่องจาก *กำลัง* ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดง state, activity และ accomplishment ได้ จึงอาจสรุปได้ว่า *กำลัง* รับสถานการณ์ที่เป็น state, activity และ accomplishment (หรือ state, process และ event) เป็น input ดังนั้น e หมายถึง state, activity และ accomplishment (หรือ state, process และ event) และเนื่องจาก *กำลัง* สามารถเกิดร่วมกับวลีที่แสดงการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (*มากขึ้นเรื่อย ๆ*) จึงอาจสรุปได้ว่า *กำลัง* ให้ output เป็นสถานการณ์ที่มีลักษณะแบบ process (P)

6.2.3 กำลัง...อยู่

กำลัง...อยู่ เป็น aspectual operator ซึ่งมีคุณสมบัติปรับเปลี่ยนสถานการณ์ (เขียนแทนด้วย e) ให้เป็น homogeneous situation นั่นคือ

$$\text{กำลัง...อยู่} : e \rightarrow \text{homogeneous situation}$$

เนื่องจาก *กำลัง...อยู่* สามารถปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดง state, activity และ accomplishment ได้ จึงอาจสรุปได้ว่า *กำลัง...อยู่* รับสถานการณ์ที่เป็น state, activity และ accomplishment (หรือ state, process และ event) เป็น input ดังนั้น e หมายถึง state, activity และ accomplishment (หรือ state, process และ event) และเนื่องจาก *กำลัง...อยู่* ไม่สามารถปรากฏร่วมกับวลี เป็นเวลา... และไม่สามารถใช้ในการบรรยายสภาพการแต่งกายได้ จึงดูเหมือนว่า *กำลัง...อยู่* ให้ output เป็นสถานการณ์ที่มีลักษณะแบบ process อย่างไรก็ตาม ดูเหมือนว่า *กำลัง...อยู่* ยังสามารถให้ output เป็นสถานการณ์ที่มีลักษณะแบบ state ได้ด้วย เห็นได้จากการที่ *กำลัง...อยู่* ไม่สามารถปรากฏร่วมกับวลีที่แสดงการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (*มากขึ้นเรื่อย ๆ*) ได้ จึงอาจกล่าวได้ว่า *กำลัง...อยู่* ให้ output เป็นสถานการณ์แบบ process หรือ state และเนื่องจากทั้ง process และ state ต่างก็จัดอยู่ในประเภท homogeneous situation จึงอาจกล่าวได้ว่า *กำลัง...อยู่* ให้ output เป็นสถานการณ์ประเภท homogeneous situation

6.2.4 *be...ing*

be...ing เป็น aspectual operator ซึ่งมีคุณสมบัติปรับเปลี่ยนสถานการณ์แบบ process (เขียนแทนด้วย P) หรือ event (เขียนแทนด้วย E) ให้เป็น homogeneous situation นั่นคือ

$$be...ing : P \text{ or } E \rightarrow \text{homogeneous situation}$$

เนื่องจาก *be...ing* สามารถปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดง activity, accomplishment และ achievement ได้ จึงอาจสรุปได้ว่า *be...ing* จะรับสถานการณ์ที่เป็น activity, accomplishment และ achievement (หรือ process และ event) เป็น input และเนื่องจาก *be...ing* สามารถปรากฏร่วมกับวลีที่แสดงการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (*more and more*) ได้ จึงดูเหมือนว่า หน้าที่ของ *be...ing* ก็คือ ให้ output เป็นสถานการณ์แบบ process อย่างไรก็ตาม ดูเหมือนว่า *be...ing* ยังสามารถให้ output ที่เป็นสถานการณ์แบบ state ได้ด้วย เห็นได้จากการที่ *be...ing* สามารถใช้บรรยายสภาพการแต่งกายได้ จึงอาจตั้งสมมุติฐานได้ว่า *be...ing* สามารถ ให้ output เป็นสถานการณ์ที่เป็นแบบ process หรือ state และเนื่องจากทั้ง process และ state ต่างก็จัดอยู่ในประเภท homogeneous situations จึงอาจกล่าวได้ว่า หน้าที่ของ *be...ing* ก็คือ ให้ output เป็นสถานการณ์ประเภท homogeneous situation

6.3 ประเภทของ Progressive

การวิเคราะห์คุณสมบัติของ *กำลัง*, *อยู่*, *กำลัง...อยู่* และ *be...ing* ทำให้เราได้เห็นประเภทย่อยๆ ของ progressive กล่าวคือ (1) ประเภท process in progress และ (2) ประเภท state of activity

Descles and Guentcheva (1993) กล่าวถึงความแตกต่างระหว่าง process in progress และ state of activity โดยชี้ให้เห็นว่า ประโยคสองประโยคต่อไปนี้ใช้ในการบรรยายเหตุการณ์เดียวกัน (the same referential situation) แต่มีการณลักษณะต่างกัน (The aspectual viewpoints are not identical.)

- (i)
 - a. The army is on the move.
 - b. The airplane is in flight.
- (ii)
 - a. The army is moving on.
 - b. The airplane is flying.

กล่าวคือ ในขณะที่ประโยคในข้อ (i) แสดงการณลักษณะแบบ state of activity (The representation constructed by the speaker is statatic.) ประโยคในข้อ (ii) แสดงการณลักษณะแบบ process in progress (The representation constructed by the speaker is dynamic.)

Descles and Guentcheva อธิบายว่า ในกรณีของข้อ (i) ความเป็นไปของเหตุการณ์ในทุกช่วงเวลาเท่าเทียมกัน (All scanned phases are equivalent.) แต่ในกรณีของข้อ (ii) ความเป็นไปของเหตุการณ์ในแต่ละช่วงเวลาไม่เท่าเทียมกัน (All scanned phases are not equivalent.) หรืออาจกล่าวได้

ว่า การณ์ลักษณะในข้อ (i) เป็น stative situation ในขณะที่การณ์ลักษณะในข้อ (ii) เป็น dynamic situation

ความแตกต่างที่ Descler and Guentcheva ได้ชี้ให้เห็นในกรณีดังกล่าว สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่าง progressive อยู่ และ progressive กำลัง กล่าวคือ ประโยคที่มี กำลัง เป็นคำแสดงการณ์ลักษณะอย่างในข้อ (iii) แสดง process in progress ในขณะที่ประโยคที่มี อยู่ เป็นคำแสดงการณ์ลักษณะอย่างในข้อ (iv) แสดง state of activity

- (iii) a. เขากำลังปลูกบ้านหลังใหม่
- b. เขากำลังขับรถ
- (iv) a. เขาปลูกบ้านหลังใหม่อยู่
- b. เขาขับรถอยู่

ในทำนองเดียวกับที่ประโยค ในข้อ (i) และ (ii) สามารถบรรยายเหตุการณ์เดียวกัน ประโยคในข้อ (iii) และ (iv) ก็สามารถบรรยายเหตุการณ์เดียวกันที่เรียกว่า progressive ได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงอาจสรุปได้ว่า progressive มี 2 ประเภท คือ ประเภท process in progress (ใช้ กำลัง) และ ประเภท state of activity (ใช้ อยู่) และการแบ่งกลุ่มอย่างกว้างๆ โดยให้รูปที่แสดง progressive เป็นประเภทเดียวกันหมดไม่เพียงพอที่จะบรรยายความแตกต่างในการแสดง progressive ในแต่ละภาษาได้

7. บทสรุป

กล่าวโดยสรุป กำลัง, อยู่, กำลัง...อยู่ ซึ่งใช้แสดงภาวะต่อเนื่องในภาษาไทย และรูป be...ing ซึ่งใช้แสดงภาวะต่อเนื่องในภาษาอังกฤษ มีการแจกแจงที่ต่างกัน เหตุผลที่อนุภาคเหล่านี้มีการแจกแจงต่างกันก็คือ การที่อนุภาคเหล่านี้มีคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ที่ต่างกัน การแบ่งกลุ่มอย่างกว้างๆ โดยให้รูปที่แสดงภาวะต่อเนื่องเป็นประเภทเดียวกันหมดจึงไม่เพียงพอที่จะบรรยายความแตกต่างดังกล่าวได้

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ ของ กำลัง, อยู่, กำลัง...อยู่ และ be...ing ยังทำให้เราได้เห็นประเภทย่อยๆ ของ progressive กล่าวคือ ประเภท process in progress และ ประเภท state of activity

รายละเอียดเพิ่มเติม

¹ แนวคิดเรื่อง quadripartition of situations ของ Vendler พัฒนขึ้นจากแนวคิดของ Kenny (1963) ที่แบ่ง situations เป็น 3 ประเภท คือ states, performances และ activities โดยให้ performances หมายถึงเหตุการณ์ที่มี culmination point ซึ่งก็คือ achievements และ accomplishments นั่นเอง (Verkuyle 1989)

² อาจกล่าวได้ว่าในการแบ่งการณลักษณะออกเป็น 4 ประเภทดังกล่าว นั้น มีพื้นฐานอยู่บน time schemata ดังต่อไปนี้ (Verkuyle 1989)

STATE:	A loved somebody from t_1 to t_2 means that any instant between t_1 and t_2 A loved that person.
ACTIVITY:	A was running at time t means that time instant t is on a time stretch throughout which A was running.
ACCOMPLISHMENT:	A was drawing a circle at t means that t is on the time stretch in which A drew that circle.
ACHIEVEMENT:	A won a race between t_1 and t_2 means that the time instant at which A won the race is between t_1 and t_2 .

³ state ที่แสดงโดยกริยา to believe เป็น state without scalar properties ที่ไม่กล่าวถึง state with scalar properties ในภาษาอังกฤษเพราะในภาษาอังกฤษ state with scalar properties ถูกแสดงโดยคำคุณศัพท์ (adjective) เช่น *fat, hot, angry, hungry, sick, bored*, etc. ซึ่งไม่สามารถเติม -ing ได้อยู่แล้ว

⁴ eventuality description หมายถึง สิ่ง que แสดงโดยภาคแสดงของประโยคนั้นอันยังไม่รวมถึงความหมายอันเกี่ยวข้องกับเวลาที่สถานการณ์นั้นเกิดขึ้นและยังไม่รวมถึงความหมายอันเกี่ยวข้องกับโครงสร้างภายในของสถานการณ์ (eventuality description เทียบเท่ากับ predicate argument structure)

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กำชัย ทองหล่อ. 2533. *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บำรุงสาส์น
นวรรณ พันธเมธา. 2527. *ไวยากรณ์ไทย*. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์
พระยาอุปทิศศิลปสาร. 2544. *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช

ภาษาอังกฤษ

- Bach, Emmon. 1986. "The Algebra of Events." *Linguistics and Philosophy*. 9, 5-16.
- Benette, Michael and Partee, Barbara. 1972. *Toward the logic of tense and aspect in English*.
Bloomington: Indiana University Linguistics Club
- Buruspat, Somsong. 1991. *The Structure of Thai Narratives*. Summer Institute of
Linguistics, Arlington: University of Texas at Arlington.
- Chiravate, Boonjeera. 2002. *Semantics and Syntactic Properties of Aspectual Markers in Thai*. Ph.D. dissertation, Michigan State University.
- De Swart, Henreitte. 1998 "Aspect Shift and Coercion." *Natural Language and Linguistic Theory*, 347-385.
- Descles, Jean-Pierre and Guentcheva, Zlatka. 1993. "Is the notion of process necessary?"
Presente au colloque international <<Different Theroies of Aspectuality>> de Cortona,
Univsite de Pise Italie, 9-12 october 1993, article public dans les actes du colloque.
- Dowty, David. 1979. *Word meaning and Montague grammar*. Dordrecht: Reidel (Kluwer).
- Haas, Mary R. 1964. *Thai-English Student's Dictionary*. Standford: Standford University
Press.
- Kenny, Anthony. 1963. *Action, Emotion and Will*. London: Routledge and Kegan Paul.

- Landman, Fred. 1992. "The progressive." *Natural Language Semantics*. 1, 1-32.
- Montague, Richard. 1974. "The proper treatment of Quantification in Ordinary English." in *Formal Philosophy*. Yale: New Haven.
- Mourelatos, Alexander. 1978. "Events, Processes and States." *Linguistics and Philosophy*. 2, 415-434.
- Parsons, Terence. 1989. "The progressive in English: Events, States and Processes." *Linguistics and Philosophy*. 12, 213-241.
- Pinon, Christopher. 1995. *An Ontology of Event Semantics*. Ph.D. dissertation, Stanford University.
- Vendler, Zeno. 1967. *Linguistics in Philosophy*. NY: Cornell University Press.
- Verkuyle, Henk. 1989. "Aspectual class and aspectual composition." *Linguistic and Philosophy*. 12, 95-131.
- Visonyangoon, Saisunee. 2000. *Parallelism between noun phrases and clauses in Thai*. Ph.D. dissertation, Michigan State University.